

מסורת הש"ס

(א) לעילד (ג) [גי] ר"י ורא"ש
 יוסין, (ג) [ז"ל דהניא],
 (ד) [לקמן ו.א], ס"א ותמי
 וכן גירסת הערוך
 ותמי וכן בערך עשר ע"ש
 שארין בפירוט הזה למחש
 כולתו, (ו) והא ובר' ליחא
 בס"א, (ז) נפרט עקב, (ח) דרד
 (י) ו.א, (יב) מ"ב [א], [יואל ג]
 (כ) בתמייה משום דבערבך קדוש
 דהייט שאתה כו' גירסת ש"א,
 (ל) "ס"א [ותמיס], (מ) גי' ר"א
 ובי"ח

תורה אור השלם

1. ובני ציון גילו ושמחו בך
אלהים כי נתן לך את
המבורך לצדקה ויורד לך
שם מורה ונקמש
בראשון:
יאל ב כ
2. יתר הנום אבל הארבה
יתר הארבה אבל הלך
יתר הלך אבל השול:
יאל א ד
3. הורעים תלמידי ברה
יצרה: הורעים כזה ה
4. ואלישע דבר אל האשה
אשר היתה את בנה האל
שם ולכי את יביתך וגויר
באשר תגויר כי קרא י
לרבע וגם כי אל האר
שבע שנים: מלכא כ ח א
5. וגויר על ימין ורע
ויאכל על שמאל ורע
שבעו איש בשר דרעו
יאכל: שיהו ט ט
6. אל אעשה חרות אפי אל
אשוב לשחת אפרים כי אל
אנכי ולא איש בקרבך
קדוש ולא אבוא בעיר:
הרשי ט א
7. וירושלם הבניה בעיר
שחברה לה דוד:
תהלים קכב ג
8. ובאחת יעברו ויכסלו
מוסר הקלים עץ זהב:
ימיהו י ח
9. הכל בעת מעשה
תעתיים הקום פתתם
יאבדו: ימיהו י טו
10. כי שתי מרות שם
גשו אתי עגוב מועד
חיים לחצב להם בארות
בארת שגרים אשר אל
יכלו תהום: ימיהו ב ג

הגהות הב"ח

(א) גמ' יורה צניסן היא יורה
במרחשון הוא: (ב) רש"י ד"ה
מונה בו אלף כ' וכלים ציוס
שביעי יום ב' כ"ז ומצבת טוב
נמחק: (ג) בא"י דהיינו ציו"ט
אחריו: נ"ב כלומר עד ליל יו"ט
ולא ליל יו"ט בכלל: (ד) ד"ה
יאלו חזרנו מה שצידס שני
כ"ל והד"ל ומצבת חזרנו
נמחק: (ה) תוס' ד"ה רבא בו'
ציוס חאשון של שני ימים
אחרונים טוב:

רבינו גרשום

כיון שהתחיל. לשאול במוסף
דיום ראשון שוב אינו פוסק,
אלא שואל במנחה (בשחרית
ובערבית) [ובשחרית] ומוסף וכו'. ואף
רב הדר ביה. ואמר כיון
שהתחיל שוב אינו פוסק.
מונה כ"א. בתשרי, דהיינו

ראשון של אחרון, ויתחיל לש
ניסן. בימי יואל נתקיים מקרא
שרגילה להתגדל בו' חרשים ג
שרעב. מהו אלומותיו. דמשמע
עד שבקרוב קדוש שיבנה ירוש
ע"ז, כתיב הכא מוסר הבלים

יחזקאל הנביא את ישראל בפר
שבתי חלל, אנשי רכיל ה
ותרבות לקחת, ותבצעני ריע
עושה אותך אני ה' דברתי ועי

מאימתי פרק ראשון תענית

שביעי שוב אינו פוסק: הדר
יום. מראש השנה עד שמיני
ה עד יוה"כ י' ימים שמתחיל
לאן ואילך וזהו שמוזכר בשמיני

ביעני שהוא כ"ב שוב אינו
הוא? דמתחילין אנו למנות
דהא דלנו עושין ב' ימים
ס ספק דשמה עיברו לאלול
ן בקיאינן בקביעה דירחא
וס מיהא צבותינו בידינו.
הא כ"א א"ס כדך שאלנו
ממר אס עיברו לאלול לא
יוס ראשון של ר"ה כ"א יוס
לא ימנאו בידו אלא כ'
ביוס טוב שביעי יוס נטילת
אלא מיוס שמתחילין למנות
לעשות בעשירי יוה"כ
מיוס בללו שזכך לא יטעה
נפירוס יוס אחד לדד יועה
מתילו למנות לו בזיוס שכלין
דהיינו ביוס טוב אחרון
להזכיר וכיון שהתחיל שוב
קו: א"ל רב נחמן לרב יוחנן
סן הוא. דכתיב ויורד לכם
יה ומלקוש בראשון בתמיה:
בראשון יורה. דתנינא לקמן
הוא: יורה. מלקוש מפרש
אמר ליה. ודאי בבראשון
ורא זה בימי יואל בן פתואל
שיורה ומלקוש היה בראשון
היה רעב שבע שנים דכתיב
ה' לרעב וגם בא אל הארץ
יוס וכתיב יתר הגזס אכל
וגו': הכי רבקינן ילא אדר
וגשמים. ואלא וזעור. רוב
ורבקינן: רביעא ראשונה
בשמיים. ולקמן (דף ו') מפרש
שמרביע את הארץ: או
ימות. ברעב קודם שמגדל
החדשה שלא יהיה לו מה
עשה להם גם כו'. והיינו
שלמתיא לכא את השנים אשר
וגו' ל' מגלה להם
נחבורי נחשיו ומה שכתבם
העכברים: ילאו וורעו.
יעו מה שצידם: שני.
שלישי ורביעי ומה שמנאו
אמר שזרעו ירדו להם גשמים
סן והקריבו עומר בגו'
אומת תבואה חדשה: בגדילה
דאסי. תבואה וצד יטון:
ומחשבה שמיסו עד גו'.

עֵינַם דַּמְעָה בְּרִיחַ יִקְאוּרוֹ.
קָוְרוּ אֵלֶּה עַל הַשּׁוּר הַכֹּחַ
זֹרֵעַ מִיד מִתְחַלֵּת לִיגְדֵל:
קָוְרוּ: שְׂבוּלָה וְרִסִּים. זֶהוּ
יֵימֵי יְהוֹרֵם בֶּן אַחֲאָז נֶאֱמַר
שָׂאֲתָה מִטִּיב מַעֲשֵׂיךָ לֹא יֵשׁ
לֹא אֲבוֹא בְּעִיר שְׁלֹמֹעֲלָה:
מַכְלֵל הַחֲבִירָתָה וְדוּגְמָתָה. מַכְלֵל
גִּזְרֵה שׁוּרֵה הִיָּה מִשְׁמַע
עֲשָׂרִים וְאַרְבָּעָה שְׂבִיקָא

מוסס, כדרך שמונה מ"ה ועד יו"כ". ויה ומלקוש בראשון. האי ראשון היינו מרבין, ולעולם במבררשון הוא. שני ושלישי ורבעי. בינוס, נמצא הבואה מ, מרבין דינסן עד י"ז בו שמקריבין בו העומר. כשהשווה הדין לרועע בוכה, ושיבולתיו שני ורותרתו. האי ומקד"ה לא אכנס בירושלים של מעלה. הלך כשמונה אכנס לירושלים של מעלה. יחידו. שמעע יר' ירושלים. ומגלן הוא אתח שמעע ימים וארבעה שבקא אלה, כלומר, הוא עבר על עשרים וארבעה ספרים. ע"א, שבידות כתיב באותה פרשה התמטת העבר על עשרים וארבעה ספרים. ע"א,

את עיר הדמים, אלו הן, עיר שופכת דם, ועשתה גזולים, טמאת השם, רבת המהוה
רים (היו) [נאלכו] כך, ומה עשו בתוכך, ערות אב גלה כך, טמאת הנדה (ענה) [ענו]
שכחת נאם ה'. ותבענין רצין בעשק, ואותי שכחת נאם ה'. ועל כלום אל תחכם
י אותך בגוים ודוריתך בארצות והתחיתמו שומאתך מכל י ונתלת כך לעיני (ה)גוים)
אותי עזבו, ומלכו אל הגלילים, כי עברו ע

ה.

דבא אמר כיון שהתחיל שוב אינו פוסק. כלומר כיון שהתחיל ביום ראשון של ^(א) אחרונים שוב אינו פוסק וכן הפסק: וירא במרחשון הוא. פי' אקרא דכתיב ויורד לכם גשם מורה ומלקוש בראשון פריך דמתי' אפשר למדך דלמלקוש קסמך צלל ביורה מודה דצמרשון:

שוב אינו פוסק וכן
תחיל שוב אינו פוסק
רב חננאל אמר רב
בדרך שמונה עשרה
מתחיל וכיון שהתחיל
א כיון שהתחיל שוב
עד מתי שואלין את
עד שיעבור הפסח
א ניסן שנאמר ויורד
בראשון: גמ' א"ל
יורה בניסן (ה) יורה
(ז) יורה במרחשון
ומי

אמר רבי יוחנן בימי
מקרא זה דכתיב ביה² יתר הגזם אכל הארבה וגו'
לא ירדו גשמים ירדה להם רביעה ראשונה באחד
לישראל צאו וזרעו אמרו לו מי שיש לו קב חטים
גו ויחיה או יזרענו וימות אמר להם אעפ"כ צאו
תגלה להם מה שבכתלין ומה שבחורי גמלים יצאו
עיי וירדה להם רביעה שניה בחמשה בניסן הקריבו
ססן נמצאת תבואה הגדילה בששה חדשים גדילה
א עומר הקרב מתבואה של ששה חדשים קרב
י יום ועל אותו הדור הוא אומר³ הזורעים בדמעה
ובכבה נושא משך הזרע וגו' מאי הלוך ילך ובכבה
ויהודה שור כשהוא חורש הלוך ובכבה ובחזירתו
הו בא יבא ברנה מאי נושא אלומותיו א"ר חסדא
תנא קנה זרת שיבולת זרתים א"ל רב נתמן לר'
קרא ה' לרעב וגם בא אל הארץ שבע שנים
אכול א"ל הכי אמר רבי יוחנן שנה ראשונה אכלו
כלו מה שבשדות שלישית בשר בהמה טהורה
ומאה חמישית בשר שקצים ורמשים ששית בשר
ית בשר וזרועותיהם לקיים מה שנאמר⁵ איש בשר
חמן לר' יצחק מאי דכתיב⁶ בקרבך קדוש ולא אבוא
רוש לא אבוא בעיר א"ל הכי א"ר יוחנן אמר הקב"ה
ל מעלה עד שאבוא לירושלים של מטה ומי איכא
יכתיב⁷ ירושלים הבנויה כעיר שחבורה לה יחדיו
ק מאי דכתיב⁸ ובאחת יבערו ויכסלו מוסר הבלים
יוחנן אחת היא שמבערת רשעים בגיהנם מאי היא
הבלים עין הוא וכתיב התם⁹ הבל המה מעשה
זמן לר' יצחק מ"ד¹⁰ כי שתי רעות עשה עמי
וארבע שביקא להו א"ל הכי א"ר יוחנן אחת שהיא

[illegible]

לגלומה, וכי הניחו כ"כ פסרים [והורסים] בעיריה הכתובה בתלם שרע אשן אותה, וזאנו קשקש
הסתן[מחשבתא] הסתן[מחשבתא] כבאן עה המפתן[מפתן] בתלמוד ארץ ישראל שאל שרע אשן (חלק)
השטתיו אותרים כ"י רעות אילו חן הנכרות בהאי קרתי ורע עזבו מקום מים חיים, לחצוב חס
משמשכותי, ולא פחדתי אליך, לא אעבור, צועה, וזנה, נהפכת, נכתם עונך, לא נטמאתי, דוכי
הכוישם, והמהן מלכיהם, שריהם כהניהם, ונביאיהם, אומרים לעז אבי אחי, לאבן
ספספר ערך היו אליהם, אלו כ"י רעות. וזאנו קבלנו מברוכתי כי אלו כ"י [טמאות] חס
בתלמוד ארץ ישראל שאל שרע אשן חלק חלק, אמר ר' יוחנן לא היו ישראל עד שנעשו כ
אדם שחור, וז' לא שגור המרד לא נאמר אלא הגויים המרדנים. ועצמא ביהם חזירי
איש לזרועו היו כי למען חלקו חלק, וא"א את חלקו בעושק תחזקו, ויחזקו חזירי
איש את אשת רעהו ששה תרעבה, ואיש את כלו טמא כזמה, ואיש את בתו חס אביו
לא גהל, והנה הכתיב יפי אל בעצן אשר שנית לעד וכן אשר היו בתורן. היעמוד לבך אשר
עמי, וז' א"ה חלק אמר ר' יוחנן. ועמי דאחא שיש בה שמי רעות, ומאי ניהו ע"ז, ש

עין משפט
נר מצוה

יב א ב מיי פ"ב מהל'
תפלה הל' טו טוש"ע א"ח
סימן קיד סעיף א:

מוסף רע"י

עד מתי שואלין את
הגשמים. צוקף ימות
הגשמים, עד שיעבור
הפסח. דאמריין כל חולו של
מועד ותן טל ומטר (לעיל ד:).

רבינו חננאל

ושקלי', ואסקוה [מונה] כ"א
יום מראש השנה ועד יום טוב
האחרון של חג, (ומתחיל
להזכיר ביום טוב האחרון),
דרך שמונה עשרה ימים
מראש השנה ועד יום
הכיפורים והעשירי הוא יום
הכפורים, ומתחיל להזכיר,
כיוון שמתחיל שבת
פוסק, וכן הלאה. מותני' עד
מתי שואלון את הגשמים כו'.

(ט) ואסי' לשמעתא
שליה ציבור יהודי לפני
ההיא ביום טוב הראשון
פסח מזכיר מוריד הגשם
ופוסק מלהכיר, ה' בין
השמים אנו מזכיר. ה' ויין
אשר' מאיר עד שישע סנה
אשר יורד לכם סנה מורה
ומלוקח בראשן, ואקשנין
ותאז מורה במרחשורין, ויש
לשקוב, וישקוב, וישקוב בימי
היורד פסחא ה' ויין, (שם)
אמר לן ר' יודן בשמי, [תרנ"ה]
רביעא ראשונה] באחד
ביסין, אמר להו אנביא אזנן
נשה ילן ט' ותנגלה
לן הוה חטטין שטאבין תמלין
בתורין שטאבין לקוח תמלין
זרע. ויהי לן רביעא שנייה
בסין, ונמזח וישקוב
הקרבן העומר בימי ביסין.
נמנצתא תבואה ה' גרילה בר
השמי' וישקוב, בי"א ע"ז, על
אוחזו רוד נאמר הוורטין
בדמעה בריה קצורה, שמור
בניהו בהליכות חולן חסד
סביבה, בחיוריה חולן אוכל
חזוי. באי כאי בריה שטאב
לאמחות, ויהי רות נשולת
שמיס. א' יליז בר תמן לר'
ליצקת ו' דרובין כי קרא' ה'
רעז וגו' חולן שבע שמיס
ממאי אכלו. א' ליה הכי א"ר
ויחנן שנה שאנתה אכלו מה
שכביהם שטאבין אכלו מה
שכשוור ח' ותחז בעא
מניה, קרבן קדוש ואל
אבזבז בעי. א' ליה, הקביה'
הבטיח לישראל שאינו
יברכשם של מלע עד
שכנה אכלו וירושם של מטה

ויורה שכינתו מנייה מהם
בדעתם. וכתוב מנייה מהם
זכרם. ובאותו יצטוו ויסללו
וג'. אמר ליה אחת היא
שמערת הרשעים ליהנם,
ובא ניה עבדה ליה. וכתב
מנייה מהם אה דתי' כי
שמים רעות עשה עמי וגר',
התי' בלחוד הוא דעבדו כיב
שביקא להו. ישי מן שמיש
ישי כי עבירה הכתובה במשפ
ספרים, כלומר במקרא, (שלו)
[כולן] שלא עשו אותה. ומנין
דתי, שמים רעות וכיב'
דמתמה, (שמפרש וכי'
עבירה הכתובה ב"ד')

מרביתינו, כי אילו ה"ד
יש מן החכמים המפנ[ר]שים
עובך את ה' אליהן, רעתך,
גביא, אהבתי זרים, ואחריהם
ליתלדתי, כי פנו אלי עורר,
למות בכאן הם המפנ[ר]שים
כתות של מינים, שנאמר בן
א"ר יוחנן כ"ד טסאות הוכיח
ה: הונו בך, קדשי ביתי, ואת
ה: בך, שוחד לקחו בך, נשך
נחזקנה ידיך לימים אשר אני
מר כי שתיים רעות עשה עמי